



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

**Eusebiu Tu Pamphilu Ekklēsiastikē Istoria**

**Eusebius <Caesariensis>**

**Mogvntiae, 1672**

Caput VII. De Theodosia virgine, & de Domnino & Auxentio martyribus.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-14478**

## CAPUT VII.

*De Theodosia virginē, & de Domnino & Auxentio martyribus.*

Cum verò quintus jam annus perse-  
cutionis voveretur, die secundo  
mensis Xanthici, quod est ante diem  
quartum nonas Aprilis, ipso Dominice  
Resurrectionis die, rursum apud Cæ-  
saream Theodosia virgo ex urbe Tyro o-  
riunda, fidelis gravisque in primis puel-  
la, nondum octodecim annos nata, ad  
vincitos quosdam accessit, qui Regnum  
Dei liberè confitentes ante Praetorium  
sedebant; tum ut eos salutaret, tum ut,  
quod credibile est, eisdem rogaret, ut  
cum ad Deum pervenissent, sui memo-  
res esse vellent. Quo facto, quasi im-  
pium quoddam ac nefarium facinus  
perpetrasset, correpta à militibus de-  
ducitur ad Præsidem. Ille confessum ut  
erat insanus, & belluino quodam furo-  
ris impetu incitatus, cum eam acerbis  
atque horrendis tormentis excrucias-  
set, & latera ipsius ac papillas ad ipsa  
usque ossa ferreis ungulis exaraseret; ipi-  
rantem adhuc & latro atque hilari vultu  
cuncta tolerantem, marinis fluctibus  
mergi jubet. Inde ad reliquos Christi  
Confessores se transferens, omnes ad  
æris metallâ quæ sunt apud Phenum  
Palæstinæ damnavit. Posthac die quin-  
to mensis Dii, hoc est, ut Romani di-  
cunt, nonis Novembris, in eadem ur-  
be Cæsarea Silvanus qui etiamtum Pre-  
sbyter & Confessor erat, sed paulò post  
ad Episcopatus honorem elevatus marty-  
rium consummavit, & alii quidam  
ejus comites; cum pro vera pietate singu-  
larem constantiam ostendissent, ad  
opus in iisdem metallis faciendum ab  
eo quem dixi Præside condemnati sunt;  
decretumque ut pedum juncturæ can-  
dente ferro prius ipsis debilitarentur.  
Eodem temporis momento quo adver-  
sus istos sententiam tulerat, virum  
quendam innumeris aliis confessioni-  
bus nobilitatum Dominum nomine,  
qui ob singularem in dicendo liberta-  
tem universis Palæstinæ erat notissi-  
mus, vivum comburi præcepit. Post  
hec idem Judex in excogitandis malis  
eximus artifex, & qui ad doctrinam  
Christi expugnandam novaque-  
dam insidiarum ac fraudum genera-  
commentus est, inaudita prius supplicia  
adversus Dei cultores excogitavit.  
Ac tres quidem pugilatu inter se di-  
micare, latâ sententiâ coegerit; quen-

A Διη ὃ καὶ εἰς πεμπτὸν ἔτος τῆς θεοῦ  
καὶ, ἦτος ἐστι τοῦ τεοσάρων νόμων Αἴγυπτον  
ἐν αὐτῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ τῆς τε Κατηρίας  
ἀναστάσεως, αὗτὴς ἐπὶ τῆς Καισαρείας  
δοσιατῶν διπλὸν Τύρον παρθένον, πιστον  
νότατον κόστον, διδοὺς ὅλως ἐτῶν ὀκτὼκαι  
δεσμίους ποτὶ καὶ αὐτοῖς τελεῖται οὐδὲν  
όμολογόν, πέρτε τε δικαιοπειαὶ κατεύθυ-  
νοις, πρόστιν οὐδὲ φιλοφρεγνυμένον, καὶ  
εἰκὸς υπὲρ Συνημονεύειν αὐτῆς περὶ την  
εἰον γνωρίζεις, καὶ σκαλεστατέοντο  
σαν, ὥστε ἀνοσίον καὶ αἰσθεῖσιν εἰργασίαν  
αἴφαρπασαντες συνπάται, ἀγρον  
ηγεμόνα. αὐτίκα δὲ ἔτος αὐτὸς οὐ μόνον  
τὸν Θυμὸν θηρεωδέσαται, δειναὶ καὶ φο-  
βάταις βασάνοις οὐ πληρῶν καὶ μαλακῶν  
χειρὶς αὐτῶν ὄσέων αἰνισάριθμον, εἰπε  
ετέλειον δύμας δὲ διὰ περὶ ἀπολύτη  
καὶ φαιδροῖς αἱμάριψιν περιστρέψει  
λαθησις κύμασιν ἐμβληθῆναι περιστρέψει  
δέ αὐτῆς ἐπὶ τελείων λοιπών μελατὰς οὐδὲ  
ταῖς, τοῖς καὶ Φαινότα Παλαιόντας χαλαι-  
τάλλοις τὰς πάντας καθαδίσων. επίτ  
C τοις, Διά μνος πέμπτη, καὶ ἡ Ρωμαίων  
ναὶ Νοεμβρίας, ἐπὶ τῆς αὐλῆς πόλεων  
οἱ μετὰ Σιλεανὸν ἐπὶ δὴ τότε ὄντα προσ-  
εγνον, ὁμολογήσαντα. ὃν δὲ εἰς μακρῷ οὐ  
ἐπισκοπή τημεθῆναι τε καὶ μαρτυρία ση-  
τελειωθῆναι ψυχαιστάτην ἐντασσον τὸν  
ἐντεβείας ἐπιδεξαμένος, τοῖς εἰς τὸ διάβολον  
καὶ μέταλλον πόνοις ὁ αὐτὸς ἐγκένει καὶ  
περιέργον τῷ ποδῶν τὰς αὐχήνας αὐτοῦ  
χρειωθῆναι προσάξεις, ἐποίησον. αἱρεῖ  
καὶ τέτων διποφάσει, ἀνδραὶ μυρίαι ἀλλα  
μολογίαις διαπρέψαντα. Δορυνθῆσθαι  
διὰ τεττάνην ἐλασθεῖσαν τοῖς καὶ Παλαιόντας  
ἀπασιγνωμότατον, τῇ διαπληρούσῃ  
στιχολασεῖ μεθ' ὃν ὁ αὐτὸς δικαστεῖσθαι  
πιοντήστις ὁν κακίας καὶ τῶν καὶ τὸ Χριστόν  
διδασκαλίας ἐπιχειρημάτων κατερργήσει  
μηδὲ ἀκριβείσας πωποτε καὶ τῶν θεοτόκων  
ἐπενοέστημωρίας· καὶ τρεῖς μῆραι εἰς τὸ μητρο-  
μαχεῖν ἐπὶ πυγμῇ καταδικαζαν. Αὐτὴν

ποιήσερνόν καὶ πέρην πρεσβύτερον, Θηρίον βοῶν τοῖς αὐθεντικοῖς ἀλλας οἵ αὐτοὶ πάλιν τελεῖν αὐθεντικὸν Φέργηντας ἡλικίαν εἰς ἐννέακας ὑπέβαντο, τοῖς αὐτοῖς καλαπόνες μεταλλοῖς ἔτέρες οἵ αὖ πάλιν μῆχαλεπτὰς Βασάνιας δεσμωτήριῳ καθείσεγνωστον. ἐν οἷς καὶ ὁ πάντων εἴρητο ποδενόταλος ἐταίρεων Πάμφιλος ἦν, τῶν καὶ ἡμᾶς μαρτύρων αὐτὴ πάστος ἐνεκεν ἀρτεῖς Ἡπειροῦ Κατάφυτον. τέττα τὸν σύριτορεκτῆς λόγοις Φιλοσόφοις τε μαθήμασιν ἀπότελεν πρεστερον ὁ Οὐρβανὸς λαβὼν, εἰς ὕστερον διενεκτονόντα καταγνωστας, ὡς αἰνανεύοντα καὶ μηδὲ ὄλως ἐν λόγῳ τὰς ἀπειλὰς ἔωσε θεμέμφον, τὸ παντούτον αἱράνας, σφραγιστέραις αὐτὸν αἰνίζεται Βασάνιος πρεστερός. καὶ δὴ ταῖς καὶ τῶν πλαστῶν, αὐτὸς δὲ Ἡπειρόν καὶ φιλονείων Χυτήρων ὁ Θηρίωνεσταθεὶς πονοντῇ ἐμφορθείς, αἰσχυλώς γεμινὸν πάσι καλαχειρόφυτον, τοῖς ἐν τῷ δεσμωτείῳ καὶ αὐτοῦ ὄμολογοῖς καθαλέγει. ἐπὶ δὲ τοῦτο τὸν ἀγίων ὀμοτονῆς ὅποιας ἀμοητοῦς τοῦτο τῇ θείᾳ δίκῃ τεύξεται, τοσαῦτα καὶ τῶν Χειρῶν μαρτύρων ἐμπαρεινότας, διηγώνται ράδιον ἐκ τῶν τοῦτον προσομιών. δὲ ὁ εὐθὺς καὶ ἐκ εἰς μακρὸν τοῖς καὶ τῷ Παναγίᾳ τετολμημένοις, αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας ἔχομφρον, ἡ θεία μετηλθεν δίκην αἴροντος τον θεοὺς αὖτα πτέρεψεν οὐψιλόν Βήματον δικαίουσα, καὶ τοσούς τε σερπιποτικές δορυφορέμφρον σίφες, δύλτε τῷ Παλαιστινῶν ἔθνες ἐπαγχούσα, ὄμοδιατόν τε οἰα φιλαίταντον καὶ ομοτοτελέζον αὐτὸν τὸ τυρεύνων καθεστάτα, διὰ μιᾶς γυμνώσασαν κυτός, καὶ τῷ τοστόν αἴξιματων ἔρημον καλαστήσασα, αἴτιαν τε καὶ αἰχμῶν ἐπὶ τῶν πρεστερῶν ὡς αὖ αἴχοντα αὐτὸν τεθηπότον, καλαχέσσα, δειλὸν τε καὶ αναθρόν, γυναικῶν τε πεσούμφρον φωνας καὶ μετίας δύω τῷ θνετῷ δηκυνηχεν, ἐποδείξασα. αὐτὸν τε τὸν Μαξιμίνον ἐφώτο πεινὸν γυναικῶν ἐφευάτησε, ὡς αὖ διαφερόντως αὐτὸν τῶν δρωμέων αἴτη καθῆμεν ἐνεκα σέργοντι, δικαστὴν απνῆ καὶ αἱμοτατὸν ἐπ' αὐτῆς τῆς Καισαρείας κατατησασα ὡς καὶ τὴν ἐπὶ θανάτῳ καθαύτης Φίλον σέργευχεν, μῆτη πολλῶν τὴν ἐφ' οὓς ἐξηλέγχετο αἴτοπημασιν αἰχμῶν. αἱτα τέτο μεν οὐδὲ πάρεργον ἡμῖν εἰσέθω

A dam vero sanctum ac venerabilem le-  
nem nomine Auxentium, bestiis obje-  
cit. Alios item jam adultos & virilem ex-  
tatem ingressos, exceptis prius testiculis  
ad eadem metalla damnavit. Alios rur-  
sus post acerbissima tormenta in carce-  
rem conjectit. Inter quos erat & Pam-  
philus omnium sodalium mihi longè ca-  
rissimus; qui præ cunctis nostræ ætatis  
martyribus, ob eximiam virtutem, pre-  
cipuum laudem & gloriam est confe-  
tus. Ac primum quidem Urbanus ejus  
tum in arte dicendi, tum in Philosophia  
peritiam experimento aliquo cogno-  
scere voluit; deinde sacrificare illum ju-  
bens, cum renuentem minasque ipsius  
aspernante videret; supra modum ef-  
feratus, gravioribus eum tormentis ex-  
cruicari præcepit. Posthæc unguilarum  
quibus latera ejus persulcaverat crebri-  
tate ac pertinacia tantum non carnibus  
illius pastus vir immanissimus, cum ex  
his omnibus nihil preter dedecus atque  
ignominiam retulisset, tandem illum  
ceteris qui in carcere erant Confessori-  
bus aggregavit. Hic porrò qui aduersus  
martyres Christi tantopere debaccha-  
tus est, cuiusmodi pœna apud justissimum  
C Dei tribunal afficiendus sit, ob sevitiam  
qua in Sanctos est usus, ex ipsis que in  
hac vita expertus est quasi proludiis li-  
cer cognoscere. Etenim statim post illa  
qua aduersus Pamphilum nefariè admis-  
serat, eum adhuc provinciam admini-  
strantem ultio divina corripuit. Quæ  
quidem hominem illum qui hesterno  
die in excelso tribunali residens jus di-  
cebat, militum satellito stipatus, totius  
que provincie Palæstina Rector; qui  
contubernialis tyranni, utpote amicorū  
præcipiūs, & conviva ejusdem extiterat:  
repente unius noctis spatio spolia-  
tum cunctis hisce dignitatibus nudavit;  
& coram ipsis qui nuper illum utpote  
Præsidem coluerant, pudore atque igno-  
minia perfudit: & abjectum atque igna-  
vum, voceisque ac preces muliebri more  
fundentem, universæ quam rexerat  
gentis conspectui exhibuit: ipsum de-  
nique Maximum, quo sese maximè  
ille efferebat, utpote ei carus inprimis  
& acceptus ob ea que aduersus nostros  
crudeliter agebat, inexorablem & cru-  
delissimum ipsi Judicem in ipsa urbe  
Cæsarea constituit. Post plurima enim  
opprobria quibus ob illa quorum con-  
victus fuerat criminis affectus est, tan-  
dem Imperator capitali eum sententia  
damnavit. Sed hoc à nobis obiter di-

T

etum sit. Cum vero opportunum tem-  
pus adfuerit; & impiorum qui præcipue  
adversus nos insurrexerunt; & ipsius ad-  
eò maximini eorumq; quos habuit con-  
siliorum ministros; mortem ac funestos  
exitus commodiùs memorabimus.

A Υπότοις δ' αὐτοῖς τοῖς καὶ πάνταις  
εἰν οἷς μάλιστα καθ' ἡμέρας εἰσερχομέναις  
από της Μαξιμίνης καὶ τῶν αἱματοφόρων,  
τέλη καὶ τῶν βίων τὰς κατασερφασίας  
ἡμῖν θητικολῆς φεύγειν ψέλλει.

## Caput VIII.

*De aliis Confessoribus deque Valentine ac Paulimartyrio.*

CUM in sextum usque annum per-  
secutionis aduersus nos procella  
continuò deserviret, ex Confessori-  
bus divinæ Religionis quorum innu-  
merabilis multitudo jampridem apud  
Thebaïdem versabatur in loco qui  
Porphyrites vocatur ex nomine mar-  
moris quod ibidem effoditur, cent-  
rum ferè viri tribus demptis, una  
cum mulieribus & parvulis admodum  
liberis ad Præsidem Palæstinæ trans-  
missi sunt. Quibus omnibus, cum uni-  
verlorum Opificem Deum Christum  
que confessi essent, Firmilianus Præ-  
ses qui Urbano successerat, sinistri ped-  
is curvaturas simul cum ipsis nervis  
candente ferro excindit: dextrosque  
oculos primùm quidem mucronibus  
confodi simul cum membranis & pu-  
pillis; deinde ad ipsas usque radices  
cauterio peruri, tanquam ex Imper-  
atoris mandato præcepit. Posthac  
ad metalla Provinciae Palæstinæ, la-  
boribus & ærumnis conficiendos trans-  
mittit. Nec verò hos solos huiusmodi  
supplicia perpessos vidimus; verum  
etiam ex Palæstinis illos quos ad pu-  
gilatus certamina condemnatos paulò  
ante retulimus; eò quod scilicet nec  
annonam ex Principis æratio accipe-  
re, nec consueto pugilibus more  
quotidianis proludiis exerceri sustine-  
rent. Quam ob causam non solum  
Procuratoribus, sed ipsi etiam Maxi-  
mino exhibiti; cum invictam in  
Christi confessione constantiam famis  
& flagrorum tolerantiā declarassent,  
eadem cum illis de quibus diximus  
pertulerunt; adjunctis quibusdam al-  
liis Confessoribus in ipsa urbe Cæsa-  
rea. Post hos deinde quidam alii  
qui apud Gazam capti fuerant, dum  
ad audiendas sacræ Scripturæ lectio-  
nes convenirent; pars casdem quas  
superiores illi oculorum pedum-  
que mutilationes sustinuerunt: pars  
sulcatis lateribus multò graviores  
cruiciatus pertulerunt. Ex quibus

KAI eis ἐκτονής ἔτερος πνεύσαντος θητικο-  
τε τὸ καλέμδυρον εἰς Θοκαΐδη Φερανηνού  
χρυσάτη πορφυρίτη λίθῳ μέταλλον, ποδῶν  
οστοῦ πλην τῷ τε θεοσεβείας ὁμολογητῶν  
ῶν τεισθέντες τὸν δρόθιμὸν, ἐκδέοντες αὐτοὺς  
γυναικί καὶ κομιδὴν ἑπτάποιντες τὸν Παλαιο-  
της ἡγεμόνον διαπέμπονταις ἐξ τοῦ τόπου  
Θεοντὸν Χεισὸν ὁμολογήσαντας, τὸν ποδῶν  
ποδῶν τὰς αἰκνύτας αὐτοῖς νεύρους καὶ  
ἀπόλυτην καὶ ἀντί πάλιν τῷ διφθαλῷ τε  
δεξιώτερον πέσων μέρη ξίφεσιν αὐτοῖς ὑμετέρην  
εγειρεῖν κοπτήναι. εἴτα ἐπεὶ διὰ κατη-  
πάμπαντες πίστας αὐταῖς αἰχμαλωτηθεῖσαι, φρί-  
λανός ὁ τῆρες διάδοχος Οὐρέαν πειθα-  
τήγμενος, ὃς ἀντὶ βασιλικῆναι μάναι  
σάπειται καπετεῖαι αὐτοῖς τοῖς καὶ τῶν ἐπαγ-  
μετάλλων μόχθεις κανονοποιεῖσαι, επειπο-  
λαιπωρεῖσθαι σαρδίδωσιν. εἰ τέττας ἡ σεμ-  
νοντα τηλικαῖτα παθόντας, ἕρκει τρυπα-  
διφθαλμοῖς. αὖτα καὶ Παλαιστίνης  
πυρῆ εἰς μονομαχίας καταπενελός, μη-  
τροφέν δεδηλωμένες. επεὶ μή τε ταῖς  
βασιλικῆς ταμείας τεοφασί, μήτε μὲν τη-  
πτηλιδείας τῇ πυρῆ μελέτας ὑπέμενοι,  
ἢ ἐκ θητικόποις αὐτοῖς μόνον οἱ δηλαμπεῖ-  
λα καὶ αὐτῷ Μαξιμίνῳ τέττα γενεκατε-  
σάντες. χρυσαιτάλης ἐν αστινόμοιος εἰ-  
λιμον καρδείας καὶ μασίνων ψεύτην  
ξάρδροι, τὰ δόμοια τοῖς δηλωθεῖσι πεποιη-  
μένοι ἐτέρων πορφυρέντων αὐτοῖς ὁμολογοῦ-  
στέντες τῆς Καισαρείας· ὃν καὶ πόδας ἐπι-  
τὴ τῶν δειλῶν αναγνωριστῶν συγκεκρι-  
μένη τῷ Γαλαῖον πολιν ἀλόντες ἐτεροι, αἱ  
τὰς αὐτὰς τέττοις ψεύτην κατατετά-  
σθαι διφθαλῷ καὶ τῶν ποδῶν παθάσι. οἱ καὶ πο-  
λεῖς, φοβερωτάτων καὶ τῷ πλαντράν ἐπει-  
ποταν βασάνων. Τέλον μίαν πει, τὸ μέρον